Nr. 77. Piątek, 12. lipca 1929. Poznań.

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

Rynek Drzewny: Rok XI. Rynek Budowlany: Rok II.

Centralna Drogerja-J. Czepczyński
POZNAŃ
Stary Rynek 8. Telefony 3324, 3315, 3238, 3353, 3115, 3239
Carbolineum, farby, lakiery, pokosty, pędzle, szczotki, oliwy smary i tłuszcze do maszyn, Benzyna Benzol Nafta. 33

Fachowiec drzewny
z 8 letnią praktyką, dokładnie obeznany z wszelkiemi pracami w zakres tartacznictwa wchodzącemi, ze znajomością buchalte ji **poszukuje posady.** Łaskawe zgłoszenia uprasza się skierować do Adm. R. D. i B. po **Nr. 492.**

J. MAŁOWANIEC i Ska.
TARTAK - st. Kiwerce (Wołyń)
posiada na składzie zeszłoroczne, dobrze przeschnięte materjały w wymiarach od ½—4": 300
sosna (stolarka), **dębina, jesion, olcha, brzoza, grab, klon, brzost.** — Przyjmuje obstalunki wymiarowe. — Udziela kredytu wekslowego firmom solidnym.

OGŁOSZENIE.

W dniu 15 lipca 1929 r. o godz. 10 w kancelarji Nadleśnictwa Rudzkiego w Porzeżynie, odbędzie się w drodze przetargu ustnego i ofert pisemnych w zapieczętowanych kopertach sprzedaż:

1. Drewna opałowego szczapowego wyrob. koszt. N-ctwa a znajdującego się na zrębach, gatunków iglastych 5270.95 mp i liściastych 3892.32 mp, razem 9163.27 mp, cena wywoławcza 74.312.69 zł.

2. Kopalniaków znajdujących się na składzie przy st. Maloryta, około 126.56 m³, wartości 4677.25 zł.

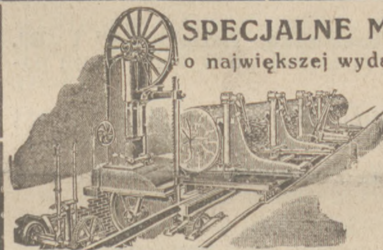
3. Klepki 7.02 kóp, wartości 2989 zł.

4. Bindry 38.67 lag, wartości 3867 zł.

Wyniki przetargu zatwierdza Dyr. Lasów Państwowych w Białowieży.

Warunki przetargu są do przejrzenia w Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży i Nadleśnictwie Rudzkiem w Porzeżynie, linji kol. Brześć—Kowel.

Poszukuje posady jako
BRAKARZ
drzewa okrągłego lub mat tartego, albo też jako **urzędnik tartaczny.** Łaskawe zgłoszenia **pod L. 491** do R D. i B.

SPECJALNE MASZYNY TARTACZNE
o największej wydajności i oszczędn. w trocinie
LOUIS BRENTA
Haren les Bruxelles
14 **Belgja**
wszelkie informacje udziela
R. WILLER, Warszawa ul. Elsterska 11 (b. Al. Poniatow.)
lub **Dr. Ing. Schmidt & Co. Gdańsk,** Gr. Wohlwebergasse 14.
Ceny przystępne — Warunki dogodne — Porada techn. bezpłatnie.

Kujawska Spółka Drzewna Sp. Akc.
Telefon 26 i 139 **INOWROCŁAW,** ulica Pakoska 1
Poszukuje do natychmiastowej dostawy:
Sosnowe odziomki I i II kl 30, 43, 52, 65, 80 i 105 mm
„ równoleg. obrzynane 26, 30 i 50 mm
„ szalówkę 20 mm
„ łaty 4/6 cm (364
„ kantówki i belki 8/8, 8/10, 10/10, 10/13, 13/13, 13/16, 16/18, 18/21 i 21/24 cm
„ drągi I i II kl. na drbie
1 wagon suchej brzeziny w grubościach: 6/4, 2, 2½, 3 i 4 cm
1 „ „ buczyny „ 2, 2½, 3 i 4 „

JAN DOMERACKI, budowniczy
31 Telefon nr. 16-67 **POZNAŃ** Wały Jagieły 4/6
Tartak parowy w Sierakowie, pow. Międzychód
Poleca: materjał tarty, kantówkę, deski podłogowe itd.
Kupuje: drzewo okrągłe do tarcia.

30 **Tartaki J. PAŁUCKI Senj.**
- - - TUCHOLA - - -
ma na składzie **materjały stolarskie i budowlane,** przyjmuje zamówienia na **różne półfabrykaty** oraz **przeciera** na cudzy rachunek **surowiec** w większych i mniejszych partjach.
Warunki dogodne. - - Ceny konkurencyjne.

FABRYKA TRAKÓW i MASZYN DO OBRÓBKI DRZEWA

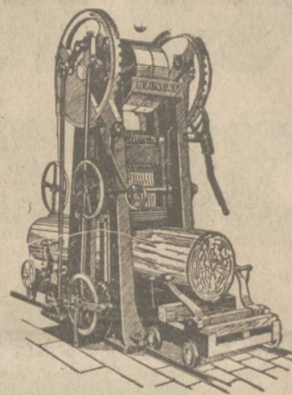
dawn. **C. BLUMWE i SYN** Sp. Akc. - BYDGOSZCZ

TRAKI najnowszej konstrukcji, najwyższej wydajności

WSZELKIE MASZYNY DO OBRÓBKI DRZEWA 7

Prospekty i kosztorysy bezpłatnie! — — Na żądanie wizyty inżynierów!

Przedstawicielstwa: Warszawa, Lwów, Poznań, Wilno, Kraków, Łódź, Królewska Huta, w. m. Gdańsk, Berlin, Konstantynopol, Bukareszt, Rio de Janeiro

Przetarg

Nadleśn. Leśniańskie w Hajnówce

Dnia 19 lipca 1929.

o godz. 12 w poł. w lokalu Nadleśnictwa Leśniańskiego w Hajnówce, odbędzie się licytacja w drodze przetargu ustnego i przyjmowania ofert w kopertach zapieczętowanych na sprzedaż materjałów drzewnych, znajdujących się na składnicach, a mianowicie:

Składnice: Graniczna, Czerlanka, Łozicka „A" i „B". 1) Opał świerkowy szczapowy, pozostały po wysortowaniu papierówki około 2490.00 mp.

Składnica Gródki. 1) Słupy telef. do 20 cm około 9.81 mp, z cięć 1926-27 r. do 21/30 cm ok. 4.05 mp, razem 13.86 mp.

Składnica Gródki i rampa Podcerkiew. 1) Opał sosnowy szczapowy z cięć 1927-28 r. ok. 1000.00 mp.

Rampa Podcerkiew. 1) Opał świerkowy szczapowy, pozostały po wysortowaniu papierówki ok. 1300.00 mp.

Składnica Łozicka „B". 1) Kloce świerkowe ok. 10.95 mp.

Składnica Łozicka „B". Kloce brzozowe i olszowe około 3.05 mp.

Składnica Łozicka „A" i „B". 1) Opał sosnowy szczapowy około 1800.00 mp.

Składnice: Czerlanka i Graniczna. 1) Opał sosnowy szczapowy około 680 mp.

Składnice w oddziale 524 i 549, skł. Kryniczna, skł. Gródki. 1) Opał świerkowy, pozostały po wysortowaniu papierówki około 380.00 mp.

Cena wywoławcza 8.75 zł za 1 m. p.

Składnica w oddz. 549 i 525, Graniczna, Łozicka „A" i „B". 1) Opał dębowy ok. 2800.00 mp.

Cena wywoławcza 7.50 zł za 1 mp.

Warunki licytacji, wykaz objektów licytacyjnych, ze wskazaniem cen i wysokości wadjów są do przejrzenia w lokalu Nadleśnictwa Leśniańskiego w Hajnówce i w Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży.

Nadleśnictwo Leśniańskie w Hajnówce.

Woźniak i Ska, Handel drzewa — Tel 332.
T. z o. p.
Inowrocław, ul. Mała, Andrzeja 5. 25

Kupuję i sprzedaję

Deski i bale sosnowe odziemkowe, czubkowe i obrzynane, szalówkę łaty, oblądry i drągi. Kantówkę, podłogę i inne drzewa do budowli podług listy. Dębinę, buczynę, brzezinę, jesion i t. p. w stanie okrągłym i tartym. Dzwona, szprychy i dyszlę oraz drzewo opałowe.

Naprawa tartaków

maszyn wszelkich typów, lokomobil, manometrów, motorów spalinowych i elektr., spajanie metali, — wszelkie reperacje wykonuje na miejscu —

„I-N-D-U-K-C-J-A"

Poznań, Długa 11. — Inż. R. Janiszewski

382

Sprzedaż drewna.

Dnia 16 lipca 1929 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w lokalu Dyrekcji Lasów Państwowych w Siedlcach, ul. Florjańska nr. 10 przetarg ustny i za pomocą ofert pisemnych na sprzedaż materjałów tartych, drewna w stanie wyrobionym, papierówki i opału.

Szczegółowe warunki przeprowadzenia przetargu, oraz dokładny wykaz jednostek przetargowych są do przejrzenia w biurze Dyrekcji.

Dyrekcja Lasów Państwowych w Siedlcach.

Na nadchodzący sezon do skrapiania kultur

polecamy wysokoprocentowy

SIARCZAN MIEDZI

po przystępnych cenach,

sikawki „Platza"

w cenie **130,— złotych** za sztukę loco nasz skład w Poznaniu,

CZĘŚCI ZAPASOWE DO SIKAWEK „PLATZA"

oraz wykonujemy szybko i starannie wszelkie

reperacje sikawek

Sładnica Narzędzi Leśnych
PRZEGLĄDU LEŚN. i RYNKU DRZEW.
T z o. p.
Poznań, Wielkie Garbary 20

Nr. 77. **Piątek, 12. lipca 1929.** **Poznań.**

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

OFICJALNY ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW DRZEWNYCH W POZNANIU

OFICJALNY ORGAN GIEŁDY DRZEWNEJ W BYDGOSZCZY

Rynek Drzewny: Rok XI. Wychodzi w poniedziałki, środy i piątki. Rynek Budowlany: Rok II.

PRZEDPŁATA na lipiec 1929 r., wynosi: w Poznaniu przy odbiorze w ekspedycji: 6,00 złotych. Na pocztach 6,45 złotych. Pod opaską wprost z ekspedycji w kraju i w wolnem mieście Gdańsku 7,50 złotych. Pod opaską za granicą (oprócz Gdańska), 8,00 złotych. Numer pojedyńczy kosztuje: w Poznaniu w Ekspedycji 50 groszy. Z przesyłką pocztową w kraju i w wolnem mieście Gdańsku 60 groszy. Zagranicą 70 groszy.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja „RYNKU DRZEWNECO i BUDOWLANEGO“ Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 1820

DRUKARNIA

Poznań, Wielkie Garbary 20 Nr. telefonu 3406

Konta bieżące: P. K. O. 206-377 — Bank Handlowy w Warszawie Oddz. w Poznaniu — Bank Przemysłowców Poznań — Bank Pozn. Ziemstwa Kredyt. w Poznaniu.

OGŁOSZENIA: Za tekstem 20 gr. od miejsca milimetr. (strona czterołamowa). W tekście zaś lub przed tekstem 55 gr. od miejsca milimetr. (strona dwułamowa). OGŁOSZENIA: Z tabelkami o 30 procent więcej. Przy większych i kilkakrotnych ogłosz. stosowny jest rabat. Dla poszukuj. posad przy jednorazowem ogłoszeniu 30 proc., przy dwurazowem 40 proc. i przy trzyrazowem 50 proc. rabatu. — Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia — zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. —

Przedruk dozwolony tylko za podaniem źródła „Rynek Drzewny i Budowlany w Poznaniu".

Wpływ sposobu gospodarstwa leśnego na jakość drewna

W pawilonie leśnictwa na P. W. K. Ministerstwo Rolnictwa wystawia gablotki, które się ogląda z góry. Przedstawiają one nam jak gdyby z lotu ptaka różne sposoby gospodarstwa leśnego w Polsce na wschodzie, zachodzie oraz w górach. Poniżej podajemy kilka uwag na ten temat pod kątem widzenia interesów kupca drzewnego.

Wiemy wszyscy, że sposób czyli metoda, jaką zagospodarowany został dany objekt leśny, posiada niezaprzeczalny i wybitny wpływ na produkt tego gospodarstwa, tj. drewna. Najlepsze jest naturalnie drewno z lasu, nietknięte ręką człowieka, gdyż **dziś uchodzi już w przyrodzie za aksjomat, że człowiek swoją ingerencją jeszcze nigdy niczego w naturze nie polepszył, a raczej popsuł, lub w najkorzystniejszym razie dostosował do swoich, i tak często od nakazów przyrody odbiegających, wymagań.**

Skoro jednak ze względów na współżycie ludzkie w najszerszem tego słowa znaczeniu, „ujarzmiliśmy przyrodę", a więc i las, to słusznie chcemy w nim wyprodukować taki materjał, któryby dla nas przedstawiał największą wartość pod względem gospodarczym, a więc zarówno jako produkt sprzedażny jak i jako materjał dalszej obróbki.

Wychodząc z tego założenia teorja i praktyka wiedzy leśnej wymyśliła kilka sposobów, mających prowadzić do wyprodukowania drewna o możliwie najwyższej wartości handlowej i przemysłowej. Sposobów tych, nazwanych powszechnie metodami gospodarczemi jest dość wiele. Można je sprowadzić do kilku zasadniczych norm. Na celowość tej lub innej metody można się zapatrywać różnie — przecież sami przedstawiciele nauki leśnictwa prowadzą na ten temat spory pomiędzy sobą. My na tem miejscu podamy tylko krótką charakterystykę metod gospodarczych, najczęściej stosowanych w Polsce, oraz ich wynikający stąd wpływ na jakość materjałów drewnych. Jest to rzecz z pewnością interesująca każdego przemysłowca i kupca drzewnego, serjo trudniącego się swym zawodem.

Ryc. 1. Przeręb i samosiew.

Najważniejszemi etapami w życiu drzewostanu są zalesienie i cięcie. Leżący pomiędzy niemi okres t. zw. kolej rębności jest tylko okresem przy-

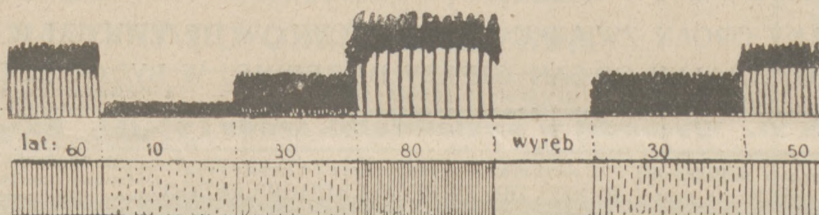
bierania na masie, a gospodarz leśny wtedy „dopomaga“ tylko przyrodzie wypełnianiem luk i trzebieżami.

Najważniejszemi metodami zalesienia, czyli odnawianie lasu są:

1. **samosiew,**
2. **siew sztuczny,**
3. **sadzenie.**

Ze sposobu zalesienia wynika też przeważnie sposób racjonalnego cięcia lasu w tym sensie, że młodnik chroni glebę przed wyjałowieniem i rozluźnieniem. Cały okres takiego cięcia i odnowienia trwa 10—15 lat.

Drzewa, wyrosłe w tych warunkach prawie, że zupełnie naturalnych, posiadają też własności doskonałe. Słoistość jest równomierna, ponieważ w czasie wzrostu nie zachodziły gwałtowne zmiany w przestronności i naświetleniu, odporność na wiatr, ćwiczona w wieku młodym, wytworzyła strukturę włókien twardszą a przy tem elastyczniejszą, niż u drzew nizinnych. Jedyną niedogodnością jest to, że drzewo wskutek nierównoletności swych sąsiadów trudno się czyści, co szczególnie daje się odczuwać przy sośnie górskiej i częściowo przy buku. Wskutek tego ślady sęków w drewnie z lasów górskich są częstsze niż u drzew nizinnych.

Ryc. 2. Zrąb czysty, odnowiony siewem albo sadzeniem.

główną zasadą gospodarstwa leśnego jest c i ą g ł o ś ć gospodarowania, a więc i użytkowania. Głównych sposobów cięcia znamy również trzy:

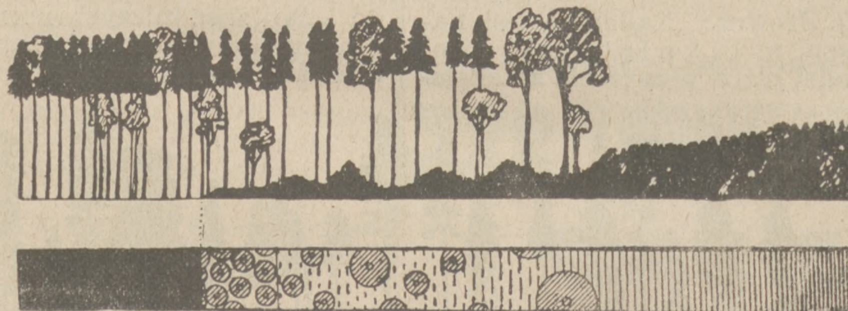
1. **przeręby,**
2. **cięcie czyste,**
3. **zręby kombinowane.**

Prawie że **jedynym racjonalnym sposobem cięcia lasu w górach są przeręby.** W P o l s c e stosuje się je w lasach górskich, a więc na p o ł u d n i u P o l s k i od granicy czeskiej w Beskidzie i Karpatach po granicę rumuńską. Metoda ta polega na tem, że nie wycinamy w pień naraz całego drzewostanu dojrzałego (Ryc. 1), lecz przerzedzamy go rokrocznie stopniowo, usuwając zeń każdorazowo pewną ilość drzew i to w odstępach możliwie równomiernych, unikając tworzenia się luk w zwartości. Celem tego postępowania jest niedopuszczenie do obnażenia gleby, któraby wówczas wystawiona na silne działanie górskich promieni słonecznych w krótkim czasie wyjałowiała. Lecz nie tylko to. Ziemia, pozbawiona spojeń wskutek usunięcia korzeni, w krótkim czasie zostałaby zmytą przez ulewne deszcze i tworzące się w takich razach potoczki. Tylko najniesumienniejsze gospodarstwo rabunkowe stosuje w lasach górskich zręby czyste. Jaki zaś jest skutek takiego „golenia“ lasu, o tem świadczą nagie skały gór Krasu w Bośni, Hercogowinie i Dalmacji, porosłe jeszcze 80 lat temu najwspanialszemi dębami, a wywiezionemi przez włoskich i niemieckich handlarzy. Lecz i w Polsce, a szczególnie w Beskidzie, w okolicy Skoczowa, Bielska i Wadowic spotykamy stoki górskie wymyte z gleby, świecące żółtawą łysiną, nie zarośnięte nawet przez krzewy. Marnieją jako smutne świadectwa nieuctwa, a żadne wysiłki, żadne komisje dyrekcji lasów nic na to nie pomogą, gdyż każdy zasiew i każdą sadzonkę już w najbliższym roku spali nielitościwe słońce.

Z tej konieczności stosowania przerębów w lasach naszych gór wynika też jedyny sposób zalesienia a mianowicie samosiew. Usuwane rokrocznie drzewa czynią miejsce dla nasion wyrzucanych z co rok to innych drzew nasiennych tak długo, aż z usunięciem ostatniego drzewa obszar jest zalesiony. Rosnące w naszych górach drzewa cieżkonasienne jak jodła, świerk, sosna, buk i dąb w młodości potrzebują dużo cienia a dzięki właśnie ochronie starego drzewostanu otrzymują go w dostatecznej ilości. Równocześnie zaś powstający

Drugą a zarazem najstarszą metodą użytkowania lasu są cięcia czyste. To znaczy, że **znajdujące się na danej przestrzeni drzewa zostają wycięte w jednym roku gospodarczym.** Jest to metoda najmniej skomplikowana i stosowaną bywa na zachodzie i północy P o l s k i, a więc w P o z n a ń s k i e m, na P o m o r z u i zachodniej części b. K o n g r e s ó w k i. Odnowienie takiego lasu następuje przez siew lub sadzenie. Zaletą gospodarczą tej metody jest, że otrzymujemy prawie że i d e a l n y podział na roczniki, a więc mamy też zabezpieczoną ciągłość użytków. (Ryc. 2).

Co zaś do jakości produkowanego w takim lesie drewna, to odznacza się ono przeważnie daleko posuniętą bezsęcznością, mającą swe źródło w łatwem czyszczeniu się strzały od gałęzi. Wszystkie drzewa jednakowo prą w górę i w dostępie do słońca jedno drugiemu nie przeszkadza. Przeszkody natomiast istnieją w kierunku rozprzestrzeniania się gałęzi bocznych, co drewnu wychodzi tylko na dobre. **Otrzymujemy z takiego lasu d ł u ż y c e d ł u g i e, p r o s t e i p e ł n e.** Tylko, o ile gleba przed siewem lub sadzeniem została nawożoną, drzewo posiada przeważnie słoje nierówne w miarę jak jeden lub drugi składnik nawozu w glebie się wyczerpywał.

Ryc. 3. Zrąb odsłaniający, odnawiany samosiewem z dosadzaniem.

To samo odnosi się do sadzenia. Sadzonki, przeniesione ze szkółki natrafiając na inne warunki wegetacji, a nie mogąc się przez szereg lat do nich przyzwyczaić, obcość swą rysują poniekąd na słojach, które są n i e r e g u l a r n e i n i e k o n c e n t r y c z n e.

Również **jedną z wad drzew rosnących na zrębach czystych jest łatwe opadanie ich przez grzybki lub inne szkodniki leśne,** rozpowszechniające się najchętniej na osobnikach p e w n e g o wieku. Leśnictwo stara się temu zapobiec w ten sposób, że stwarza drzewostany równowiekowe w większej ilości, a za to o małej przestrzeni. **Efekt żerowania pasorzytów w drzewostanach równoletnich jest ten, że drewno jest niezdrowe i jako takie traci wiele na wartości.** Jako przykład weźmy choćby ledwo co przebytą katastrofę s ó w k i c h o j n ó w k i, która nasz handel i przemysł drzewny przyprawiła o tak poważne straty, a która najostrzej grasowała w drzewostanach W i e l k o p o l s k i i P o m o r z a, wyrosłych w zrębach czystych.

Trzecią wreszcie metodą, tak zwanych wspólnem określeniem, zrębami kombinowanemi jest bardzo obszerna w swym zakresie i jest terenem ciągłych eksperymentów leśników. W P o l s c e stosuje się tę metodę w gospodarstwach t. zw.

Kalendarz terminowy.

Skróty: L — licytacja, S = submisja, P — przetarg, W — z wolnej ręki.

Miejscowość	Dyrekcja wzgl. wojew.	Sprzedający	Spos. sprz.	Termin	Kłody i dłużyce użytkowe m³ sosna	świerk	jodła	dąb	buk	brzoza	olcha	Uwagi	Kopalniaki rodz. drew	Kopalniaki m³	Papierówka rodz. drew.	Papierówka mp.	Opał mp.
Czersk	Bydgoszcz	Nadleśn.	S	13. VII.	—	—	—	—	—	—	—		—	211		—	
Radom	Radom	D. L. P.	P	15. VII	3579	—	3394	301	37	47	—		—	—		—	
Rudzkie	Białowieża	Nadleśn.	P	15 VII.	—	—	—	—	—	—	—	klepki 7,02 kóp, bindry 38,67 t g	—	127		—	9163,27
Siedlce	Siedlce	D. L. P.	P	16. VII.	—	—	—	—	—	—	—	na materj. tarte, drewno w st nie wyrob., papierówki i o ału	—	—		—	
Białowieża	Białowieża	D. L. P.	L	17. VII.	—	—	—	—	—	—	—	na urządzenia tartaczne	—	—		—	
Błędno	Toruń	Nadleśn.	S	22. VII.	126	—	—	—	—	21	6		—	—		—	
Grudziądz	Pomorskie	Państw. B. R.	S	22. VII.	375	—	—	1112	—	263	29	grabu 12 m3, wiązu 1,25 m3, klo 1 m3, mod zew. 6 m3, lipy 84 m3, osiki 11 m³, 3118 szt k drągów i sicz p użytk. dęb. 164,5 mp., olchowych 165 mp.	—	—		—	3272

wzorowych pod postacią czy to zrębów odsłaniających, czy też kulisowych, lub też przerębowych. W większych rozmiarach stosuje się zręby odsłaniające w lasach naszych kresów wschodnich, a polegają one na tem, że przerzedza się stopniowo brzegi drzewostanu (Ryc. 3), pozostając na mocno przetrzebionym terenie pewną ilość nasienników, tj. starych drzew, które w najbliższych latach nasiennych ogołocony obszar mają zalesić samosiewem. Taksamo zręby kulisowe polegają na usuwaniu parami rębnych starych drzew. Ogołocony obszar zalesia się samosiewem drzew jeszcze nie ściętych, rzucających swe nasienie w bok, czyli chodzi tu o tak zwany samosiew boczny.

Jeżeli chodzi o jakość drewna z lasów o tej metodzie gospodarczej, to — abstrahując od warunków gleby i klimatu **oraz ich wpływu na jakość, jest ona, jak dotychcz. doświadczenia wykazały, stosunkowo najgorszą.** Tu najczęściej znachodzą się drzewa o słojach krętych, osobniki schorzałe, strzały o słojach niekoncentrycznych na skutek jednostronnego wystawienia na wiatry. Taksamo nieregularność zwarcia niekorzystnie odbija się na strzale drzewa. Powstają tedy osobniki o pojedyńczych a nawet podwójnych krzywiznach.

Powyższe uwagi bynajmniej nie wyczerpują tematu. Mają one jedynie na celu zapoznanie sfer przemysłu i handlu drzewnego z metodami produkcji surowca w Polsce i podkreślenie związku pomiędzy własnościami drewna a tą czy inną metodą gospodarczo - leśną. **E. B.**

Zamiana pił tartakowych

Przed wstrzymaniem tarcia celem zamiany pił trakowych, powinien pomocnik mechanika trakowego poprzednio ułożyć przed maszyną odpowiednią ilość pił, wyostrzonych w szlifierni. Jest przytem rzeczą ważną, żeby rozwór pił był dostateczny i jednakowy, zachodzą bowiem wypadki, że odnośne braki usuwa robotnik trakowy względnie mechanik (zamiast szlifierza), wskutek czego maszyna w tym czasie pozostaje albo nieczynna lub też dozór nad jej pracą pozostawia wiele do życzenia. Pozatem należy przestrzegać, aby w chwili zamiany pił wszystkie do tej czynności potrzebne narzędzia były pod ręką. Wymagają tego względy racjonalnego wykorzystania czasu pracy. Wszystkie piły ramowe powinne mieć jednakową długość — dokładność jest tu czynnikiem nieodzownym, — w przeciwnym bowiem razie traci się wiele czasu na dopasowanie klinów do poszczególnych pił. Najszybciej bodaj uskutecznia się zamianę pił przy użyciu haka mimośrodowego. Również stosunkowo prędko można przeprowadzić zamianę, jeżeli się nie używa śrób rejestrowych, natomiast między piły wkleszcza się szablony.

Jeżeli piły trakowe, których zadaniem jest przecierać deski poniżej 16 mm, napina się przy pomocy klinów, to wskazanem jest umieścić w górnej połowie ramy traka skrzynkę, przeznaczoną do układania w niej klinów podczas zmiany pił. W całokształcie tej pracy niezmiernie ważnym czynnikiem jest należyte oświetlenie traka; a więc, jeżeli światło dzienne nie jest dostateczne — uzupełnić je sztucznem światłem. W danym wypadku nie można opierać się o względy oszczędnościowe, bowiem robotnik, który obsługuje trak powinien dokładnie widzieć każdą śrubkę i dostrzec najmniejszy defekt w pracy maszyny, celem usunięcia go zawczasu. Atoli z drugiej strony wypada nadmienić, że jednakowoż silne sztuczne oświetlenie daje zbyt kontrastowy cień, zasłaniający część maszyny. Przy zamianie pił jest rzeczą konieczną mieć pod ręką dopasowane szablony, gdyż skoro ich niema, zachodzi potrzeba dopasowywać piły do ramy, nadającemi się do tego celu blaszkami, co oczywiście jest połączone ze stosunkowo znaczną zatratą czasu.

Ze szlifierni do traka robotnik nie powinien nieść piły, trzymając je na ramieniu, ponieważ zwieszające się części uderzają o siebie na czem w pierwszym rzędzie mogą ucierpieć ostrza zębów pił.

Istnieje jeszcze jedna wskazówka odnośnie przyspieszenia zamiany pił ramowych, a mianowicie: nie trzeba smarować trak podczas każdej przerwy w celu zamiany pił. Stosunkowo kosztowne centralne smarowanie w zupełności rekompensuje się przez zaoszczędzenie czasu. Należy jednak zauważyć, że centralne smarowanie może mieć miejsce w ubikacjach, nie wystawionych na działanie mrozu, a więc w tych pomieszczeniach, gdzie oliwa w cienkich rurkach miedzianych nie ulega skrzepieniu. W pewnej mierze w związku z tem zaleca się opalać hale tartaczne, co przynosi korzyść również i z tego względu, że parę wydechową można z powodzeniem użyć do celów mechanicznych. Wsadzać

piły do ram szerokich traków jest oczywiście wygodniej, niż do ram traków wąskich, jeżeli niema żadnych śrub rejestrowych, między które trudno jest wsadzać piły prawidłowo. Rzecz jasna na sprawność i szybkość zamiany pił w znacznej mierze wpływa również wprawa robotników, zatrudnionych przy tej czynności.

W wielu zakładach tartacznych, gdzie personel robotniczy nie jest kompletny, wsadzanie pił do ramy z powodzeniem uskutecznia mechanik, względnie szlifierz, który wyłącznie jest odpowiedzialny za prawidłowe wykonanie tej roboty. Tym sposobem unika się nieporozumień, jakie często powstają między trakowym a szlifierzem na tle ostrzenia pił, jak to: niewykończenie ostrzenia na czas lub wyostrzenie z pewnemi błędami.

Wkońcu należy poruszyć jeszcze jedną kwestję, mającą pewien, jakkolwiek dalszy, związek ze sprawą zmiany pił. Chodzi tu o rozstrzygnięcie pytania: jakie piły trakowe są korzystniejsze w praktycznem użyciu — cienkie czy grube?

Powinno się wydawać, że cienkie piły pod tym względem posiadają znaczną przewagę, ponieważ, pomijając już niższą cenę, — przy użyciu ich powstaje mniejsza ilość odpadków. Tak jednak nie jest, — grubsze piły mają wyższe zalety. Należy bowiem pamiętać, że cienkie taśmy muszą być odpowiednio szersze w celu uniknięcia zgięć. Oprócz tego zachodzi potrzeba rozwiedzenia ich w większej mierze (niż pił grubszych), gdyż w przeciwnym razie, jeśli nie są one prawidłowo ustawione w ramie, wówczas grzbiet ich trze się w miejscu przepiłowania drewna wskutek czego przedwcześnie się rozgrzewają. Wreszcie, jak wykazuje praktyka, grubsze piły (2,4 mm) nie tak szybko ulegają stępieniu jak piły cienkie, co nie wywołuje potrzebę częstego ostrzenia; a więc zaoszczędza się na czasie i na sile roboczej, — z koleji zatem wydajność traka jest większa. Badania, przeprowadzone w tym kierunku dały następujące wyniki, których dokładność nie ulega wątpliwości. Przecierano drewno piłami 1,6 i 1,4 mm oraz 2,1 i 1,8 mm. Praca cienkiemi piłami wykazała wprawdzie mniejszą ilość odpadków, przytem zaoszczędzenie masy drzewnej osiągnięto w wysokości 0,5—0,95 proc., zmniejszyła się natomiast szybkość podsuwu (tarcie piłami grubości 1,8 mm, zamiast 2,2 mm, spowodowało słabszy ruch podsuwu, który zmniejszył się z 1,2 m do 0,9 m). Nie trzeba dodawać, że ten stan rzeczy odbije się na kosztach produkcji. W ostatecznym rezultacie przychodzimy do wniosku, że wolniejszy ruch podsuwu, częste ostrzenie (cienkich) pił, częstsza zamiana ich oraz nieproduktywna zatrata energji silnikowej, wskutek tarcia stępiającemi się piłami, — wszystko to razem nietylko nie rekompensuje stosunkowo nieznaczne zalety tych pił, lecz stwarza szereg warunków, które przemawiają za tem, że cienkie piły pod względem praktycznym ustępują miejsca grubszym piłom naturalnie tam, gdzie jest wolny wybór w zastosowaniu obu rodzaji pił.

Termin wprowadzenia nowych taryf

Według uzyskanych dodatkowych informacji — termin 1. 10. r. b. jest ostatecznie i definitywnie przesądzony dla wprowadzenia nowej zreformowanej taryfy kolejowej.

Odnośnie do wysokości podwyżki taryf drzewnych sprawa ta jeszcze nie jest przesądzona. Sama podwyżka podlega jeszcze rewizji, na co p. Minister Komunikacji wyraził swą zgodę. Dokonywuje się ona na terenie Ministerstwa Rolnictwa w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji.

Lepszy przydział wagonów

Na zasadzie ostatniego ustępu paragr. 3 cz. I Przepisów Kolejności przyjmowania ładunków do przewozu, ogłoszonych w Dzienniku Ustaw Nr. 112 za r. 1926, poz. 652, zarządza się z terminem ważności do dn. 1 października r. b. ładunki drzewne, wyszczególnione w punktach „1", „r", „a" w kolejności 8-ej przyjmować do przewozu i wysyłać w kolejności 6-ej. Ministerstwo Komunikacji zaznacza przytem, że wobec okresu sezonowych przewozów drzewa należy teraz szczególną zwrócić uwagę na przydział wagonów dla tych przewozów drzewa jak na eksport tak i wewnątrz kraju.

Wobec uzyskania powyższej depeszy sądzimy, iż obecnie w istniejącej sytuacji powinna nastąpić poprawa w zakresie bardziej terminowego i akuratnego podstawiania przez Kolej żądanych dla ładunków drzewnych wagonów, jak również i przyspieszenie samych transportów.

Rynek wołyński

W ostatnich dwu tygodniach sytuacja konjunkturowa na tutejszym rynku nie uległa prawie, że żadnej zmianie. Skurczył się tylko eksport, lecz ceny utrzymują się na dotychczasowym poziomie. Brak gotówki staje się coraz dotkliwszy, doszło już do tego, że tartaki zmuszone są wstrzymywać wypłatę robocizny. Według miarodajnych doniesień w okręgach łuckim i kowelskim około 1500 robotników tartacznych już od 3 tygodni nie otrzymuje wypłaty.

Nie od rzeczy będzie zaznaczyć, że w sferach przemysłu drzewnego na Wołyniu z niepokojem komentują projekt stworzenia półrządowego towarzystwa dla handlu drzewem. Niepokój ten jest tem więcej uzasadniony, gdyż wobec bardzo skąpych danych ze strony czynników oficjalnych, nikt nie ma właściwego wyobrażenia co do istoty tego tworu.

Obroty na rynku krajowym mogłyby być uważane za zadawalające, gdyby hurtownicy drzewni dawali lepsze warunki płatności, a nie jak to się przeważnie dzieje, weksle do sześciu a nawet dziewięciu miesięcy, z których wielka część i tak idzie do protestu.

Pewnem pocieszeniem jest żywsze, w ostatnich tygodniach, zainteresowanie ze strony rynku gdańskiego na bale sosnowe i świerkowe oraz podkłady sosnowe i dębowe.

Notowano za 1 m^3 loco wagon stacja załadowcza:

Sosna. Kopalniaki według zwyczajów handlowych 27—29 zł, lub fr. Gdańsk 18 sh; słupy telegraficzne od 12 cm średn. 42—46 zł; podkłady kolejowe 8.50—9.00. Bale angielskie 12.10—12.15 Ł za standart fr. Gdańsk; stolarka krajowa 175—190 zł; na eksport, według wymagań niemieckich — 95 do 100 Rmk fr. Zbąszyń lub Chojnice. Bale wagonowe, wymiary niemieckie 58—60 Rmk fr. granica polsko-niemiecka; deski środkowe i czubkowe 85—95 zł; boki bezsęczne 150—170 zł; podłoga heblowana i szpuntowana 130—135 zł; kantówka w wymiarach handlowych 115—125.

Świerk. Bale angielskie Ł 11.00—11.5 za 1 standart fr. Gdańsk; papierówka 3.00—3.15 dol.; kantówka 100—110 zł; deski z pod piły 1/2—2" 80—95 zł, zależnie od partji.

Dąb. Okrąglaki fornier. 8.10—9.5 Ł loco st. załadowcza; kloce średn. od 50 cm wzwyż 210 do 230 zł, od 40 cm do 49 cm — 120—135 zł; podkłady typu pruskiego 1.60 dol. za 1 sztukę fr. Gdańsk; bulsy w blokach 220—235 zł; towar paryski I kl. 290—304 zł; fryzy krótkie 265—275 zł; fryzy długie 295—310 zł.

Jesion. Kloce bezsęczne od 3 m dług. i 40 cm średn. wzwyż 130—140 zł; II kl. 100 zł od 30—39 cm średn. 70—95 zł, zależnie od jakości. Bulsy w blokach I kl. 225 zł II kl. 180—185 zł; brusy nieobrzynane luźne 175—185; deski i brusy obrzynane 135 zł; deski krótkie nieobrzynane 160—165 zł.

Olcha. Kloce od 22 cm średn. wzwyż 50 zł, od 30 cm średn. I kl. 80—85 zł, II kl. 55 zł, deski ½ i ¾" — 155—160 zł, 1—4" — 150—160 zł.

Brzost. Kloce I kl. od 40 cm średn. 70—75 zł; bulsy I kl. w blokach 150—160 zł, brusy nieobrzynane 125—130 zł; króciaki 100 zł.

Jawor. Kloce od 3 m dług i 50 cm średn. wzwyż 120—130 zł przy znacznym popycie.

Sprawozdania handlowe

RYNKI KRAJOWE.

Wyniki sprzedaży drewna użytkowego i opałowego w nadleśnictwach państwowych.

Nadleśnictwo Państwowe Skorzęcin D. L. P. Poznań.
Licytacja w dniu 8. lipca 1929 r.

Dąb †	szczapy opałowe	za mp.	14.12	zł
„ ††	„ „	„	13.33	„
Brzoza	„ „	„	15.25	„
Sosna	I kl.	za m3	65.15	„
„	II „	„	66.10	„
„	III „	„	39.60	„
„	IV „	„	31.04	„
„ †	II „	„	42.10	„
„ †	III „	„	35.63	„
„ †	IV „	„	29 55	„
„	szczapy opałowe I kl.	za mp.	19.25	„
„	„ „ II „	„	14.54	„
„	wałki „ I „	„	12.90	„
„	„ „ II „	„	12.61	„

Notowania dewiz z dnia 11 lipca 1929.

Obsługa radjotelegraficzna P. A. T-icznej.

Dewiza	Notowania za	w Warszawie	Berlinie	Londynie	Nowym Jorku
Warszawa .	100 zł	—	46.975	43 26	11.25
Poznań . . .	100 zł	—		—	—
Gdańsk . . .	100 Gd. gld.	—	81.39	—	—
Berlin . . .	100 R. M		—	20.36	—
Belgja . . .	100 belg.	123.93	58 28	34.90	13 88
Bukareszt .	100 l.	—	—	818.25	0.59
Budapeszt .	100 pengo	—	73.09	27.83	17.44
Holandja . .	100 g.d. hol	358.19	168.44	12.07.—	40.16
Kopenhaga .	100 k. d.	—	111.73	18.21	26.56
Londyn . . .	1 funt szterl.	43.26	20.347	—	4.83
Nowy York .	1 dolar	8 90	419.45	4.83.07	—
Paryż	100 fr. franc.	34.92	16.4 5	123.98	3.91
Praga	100 k. cz.	26.38	12.415	163.93	2.96
Rzym	100 l.	46.60	21.945	92.75	5.23
Szwajcarja .	100 fr.szwajc.	171.51	80.645	25.22	19.23
Sztokholm .	100 k. szw.	259.05	112.42	18.09	26.81
Wieden . . .	100 szyling.	—	59.486	34.49	14.09

Świerkowy, olchowy, dębowy 6
materjał (okrąglaki) kupuje stale
KRBEČ & PŘIBYL, skład drewa ČESKÁ TŘEBOVÁ ČECHY

Czy już byłeś na Wystawie w Poznaniu?

Wiadomości bieżące

Zaliczenie gratyfikacyj, nie objętych umową najmu pracy, do zarobku, podlegającego opodatkowaniu na rzecz Kas Chorych.

W sprawie powyższej Sąd Najwyższy orzekł pod nr. I. C. 1408 z dn. 28. 3. 1929, jak następuje:

„Stosownie do art. 19 ust. 1 ustawy z dn. 19 maja 1920, podstawą do obliczenia wysokości zarówno składek ubezpieczeniowych, należnych od pracowników, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, jakoteż i zasiłków pieniężnych, należnych tymże pracownikom w razie choroby, jest zarobek pracowników, podług którego zostają zaliczeni do jednej z grup zarobkowych, przewidzianych w art. 2; według zaś art. 19 ust. II za zarobek pracownika uważa się otrzymaną przezeń pensję lub płacę, a ponadto wszelkie świadczenia dodatkowe w gotówce lub w naturze — w tej liczbie i gratyfikacje — o tyle jednak, o ile udzielanie takich świadczeń jest w zwyczaju i wpływa na wysokość wynagrodzenia.

Przeto gratyfikacje, wypłacane pracownikom, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, o tyle mogą być zaliczane do ich zarobku, stanowiącego podstawę do obliczania składek ubezpieczeniowych i zasiłków w razie choroby, o ile były brane lub przynajmniej winny być brane w rachubę przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia w chwili zawarcia umowy pracy, jej odnowienia albo zmiany, a więc o tyle o ile były przewidziane w umowie pracy lub wynikały z powszechnie znanego zwyczaju.

Zniszczenie stoiska Związku Przemysłowców na PWK, o którem donosiliśmy w ostatnim numerze, okazało się na szczęście mniejsze, aniżeli wynikało z pierwszego wrażenia, podanego nam zaraz po burzy przez jednego z naszych przyjaciół. Dzięki interwencji dyr. Potocznego uszkodzenia zostały już naprawione, tak, że całe stoisko nabrało wyglądu normalnego. Poszczególne eksponaty zostały doprowadzone do porządku a tam, gdzie było potłuczone szkło, wstawiono nowe.

Redaktor odpowiedzialny W. Syrokomla-Syrokomski, za dział ogłoszeń i administrację wydawnictwa St. Schlage, — Czcionkami Drukarni Rynku Drzewnego T. z o. p. Poznań, ulica Wielkie Garbary nr. 20

STEFAN PEŁCZYŃSKI
Hurtownia Materjałów Budowlanych
Telefon 5605 POZNAŃ Dworzec towarowy
Hurtownie poleca Detalicznie
Cement
Wapno
Gips 32
Trzcinę sufitową
Cegłę wszelkich gatunków
Materjały do krycia dachów
Szklane cegły, dachówki i płyty
Rury kamionkowe i koryta
Kafle do piecy
Płytki ścienne i posadzkowe
Marmur do teraco
Szamoty zagraniczne
Ceresit
Papa falcowa (Falzbrucgpappe)
Siatki rabicowe i cegłowe
Gwoździe budowlane
Tynk Fasadowy „Terrabona"

Pośrednictwo
sprzedaży i kupna
KOPALNIAKÓW
na Górny Śląsk
H. KOSCHNICK
Katowice, Kościuszki 55.
241

CARL BUMKE
BYDGOSZCZ
Telef. 89. Kanałowa 12.
SKŁAD DRZEWA UŻYTKOWEGO 27
poszuk. i sprzedaje
sosnowy i olchowy
materjał tarty
w wszelkich rozmiarach

MECHANIK
Pomorzanin do fabryki obrabiarek lub tartaku z długoletnią praktyką i doświadczeniem, obeznany z wszelką pracą w branży drzewnej, poszukuje posady w tej samej lub podobnej branży. Oferty do Adm. R. D. i R. pod Nr. 479

Mam zapotrzebowanie
na wszelkiego rodzaju materjał 40
sosnowy oraz bukowy
i olchowy
C. ALBRECHT
BYDGOSZCZ
Kordeckiego 28. Tel. 347.

Dostarczamy 478
w ładunkach wagonow.
materjały budowlane stolarskie i kołodziejskie we wszelkich grubościach
deski i bale sosnowe
„ „ dębowe
„ „ bukowe
„ „ jesionowe
„ „ brzozowe
„ „ klonowe
„ „ grabowe itd.
Mamy też wyżej wymienione materjały suche stale na składzie. Przyjmujemy również zamówienia na dostawy dla większych budowli, fabryk, mebli i maszyn podług podanych rozmiarów. Na życzenie służymy odpowiednimi ofertami.
„HURTOWNIA DRZEWNA" T zo.o p.
Poznań
ul Strzelecka 15
Telefon 2014

Nadleśn. Państwowe Chociński Młyn

poczta Konarzyny, stacja kolejowa i powiat Chojnice
sprzeda w drodze pisemnego przetargu (Submisji) w dniu **20. lipca 1929 r.**
z cięć roku gospodarczego 1928/29.

A) Drewno użytkowe sosnowe (dłużyce)

Nr. losu	Leśnictwo	Oddział	Sztuk	Masa drewna — klasa I (m3)	II	III	IV	Razem m3	Uwagi
1	Łukomie	394a	433	—	55,80	275,44	36,97	368 21	Odległość od stacji kolejowej Chojnice 12—14 klm
		346a	350	2,64	23,81	181,67	33 30	241,42	
		357a	137		—	126,95	—	126 95	
								736,58	

B) Kopalniaki sosnowe.

Nr. losu	Leśnictwo	Oddział	Sztuk	Masa drewna — klasa I (m3)	II	III	Razem m3	Uwagi
2	Łukomie	332b	458	45,20	36,12	– ,85	82,17	Odległość od st. kolej. Chojnice 12 klm.
		333b	1748	23,26	104,51	23,35	151,12	
3	Wieczywno	97b	1113	64,45	77,14	2,06	143,65	Odległość od st. kolej. Chojnice 40—45 klm, zaś od stacji kolejowej niemieckiej Neubraa 7 - 9 klm.
		108a	1184	344,90	38,13	—	38 ,03	
		109b	766	130,96	48,53	—,83	180,32	
		98a	230	42,34	12,00	—	54,34	
3	Kobyle Góry	85b	1005	82,67	67,51	4,06	154,24	
		85b	903	54,54	63 31	5.44	123,29	
							Sa 1272,16	

Wywóz drewna zagranicę w stanie okrągłym, drogą kołową przez Urzędy Celne w Brzeźnie i Konarzynach jest dozwolony na warunkach, które można przejrzeć w Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy i w Nadleśnictwie.

Pisemne oferty z napisem **„Submisja"** w zalakowanych kopertach należy nadsyłać do N-ctwa do **dnia 20. VII. 29 r. godz. 14-ta**, poczem o godz. 14,15 nastąpi otwarcie ofert w obecności ewent. przybyłych oferentów. Przetarg odbędzie się na obowiązujących warunkach sprzedaży wyrobionego drewna w drodze pisemnego przetargu (submisji), które są do przejrzenia w Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy i w Nadleśnictwie.

Oferty nieodpowiadające warunkom nie będą uwzględnione.

Nadleśniczy Państwowy.

Submisja na drewno użytkowe.
Państwowe Nadleśn. Lidzbark

poczta Lidzbark, stacja kolej. Klonowo wzgl. Gutowo (pow. Brodnica)

sprzeda na ogólnych warunkach sprzedaży drewna wyrobionego, obowiązujących w Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, następujące drewno użytkowe z roku g. 1929.

Nr. losu	Leśnictwo	Oddział i pododdział	Rodzaj drewna	Klasy I (m³)	II	III	IV	V	Razem m³	Razem szt.	Odległość od stacji kolejowej
1	Sarnia-góra	203 b	Dąb „B" z krzyżem	4.79	18.64	17.02	2.25	—	42.70	43	Klonowo około 1½ km
2	„	po lesie	Dąb „B" zdrowy	1.60	7.07	20.94	9.59	—	39.20	73	Klonowo lub Gutowo 1,5 do 4 km
3	„	po lesie	Dąb „B" z krzyżem	—	2.28	5.38	10.14	0.13	17.93	44	Dtto

Pisemne ofery za 1 m³ przeciętnie dla całego losu w zalakowanych kopertach z napisem **„Submisja na drewno użytkowe"** należy składać do Nadleśnictwa do dnia **22-go lipca 1929 r.** o godz. 12-tej poczem nastąpi otwarcie ofert w obecności ewent. przybyłych oferentów.

Składanie wadjum nie obowiązuje. Drobne różnice w podanej masie zastrzega się. Oferty zatwierdza Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu.

Bliższych szczegółów dotyczących się powyższej submisji jak również kupna i kredytu udzielać będzie kancelarja Nadleśnictwa w godz. urzędowych.

Pastwowy Nadleśniczy

Drzewostany i okrąglaki sosn. i bukowe
głównie jednakże sosnowe kupuje stale
ARTHUR AREND, tartak parowy Bydgoszcz, Błonia 5
28 Telefon 1359

Polecam wagonowo i detal.
w komb. wagonach 23
dyszle brzozowe i dębowe,
deski i blochy jesionowe,
bukowe i inne materjały.
J. KRZYŻANOWSKI - EXPORT DRZEWA
Poznań, Św. Marcin 39. tel. 17-41